

KÖZÉPSZINT

Javítási-értékelési útmutató

A javítási-értékelési útmutató tartalmi elemeitől eltérő minden jó választ el kell fogadni!

A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

ÉRVELÉS VAGY GYAKORLATI SZÖVEGALKOTÁSI FELADAT

Az értékelés általános elvei

1. Az érvelés vagy gyakorlati szövegalkotási feladat javítási-értékelési útmutatója két részből áll: a mindkét feladattípusra vonatkozó általános értékelési szempontokból, valamint az egyes feladatokhoz tartozó feladatspecifikus értékelési szempontokból. A megoldás értékelésekor az általános és a feladatspecifikus szempontokat egyaránt figyelembe kell venni.
2. Az általános értékelési szempontok az elvárható teljesítményt írják le. Amilyen mértékben teljesülnek az egyes szempontokhoz tartozó kritériumok, a javító tanár ezzel arányosan ítéli meg a szempontokhoz rendelt pontszámot. Az elvárt terjedelemtől való eltérés pontvesztéssel jár, ide értve az alacsonyabb vagy a jelentősen magasabb szószámú kidolgozást. A feladatspecifikus értékelési szempontok közlik az adott feladathoz kapcsolódó lehetséges tartalmi elemeket, valamint a konkrét feladatkiírás függvényében megítélhető pontszámokat.
3. Az értékelés során kizárólag a kitűzött két feladat valamelyikére adható pont. A vizsgázó összesen 0 pontot kap, amennyiben a feladatot egyáltalán nem oldotta meg, továbbá ha nem a feladat témájáról írt. Ebben az esetben a szerkezet és a nyelvi minőség pontszáma is csak 0 lehet.
4. Ha a vizsgázó két feladatot is megoldott, és nem jelezte egyértelműen, melyiket szánja végleges megoldásnak, a sorrendben először szereplő feladatot kell értékelni.
5. Az értékelő tanár a dolgozatban jelöli a tartalmi, a szövegalkotási, a nyelvhelyességi és a helyesírási hibákat, valamint a feladatkiírás szempontjából releváns helyes válaszelemeket. A jelöléshez, valamint a helyesírási hibák pontozásához a mellékletben közöltek az irányadóak.

Általános értékelési szempontok

Tartalmi minőség – érvek, állítások, gondolatok	4–0 pont
<ul style="list-style-type: none">- A vizsgázó írásműve a feladatban kijelölt problémához, témához kapcsolódik.- Az írásmű a feladatban kijelölt valamennyi szempontra utal, kitér, válaszol.- Az írásmű megfelelő mennyiségű érvet, állítást tartalmaz.- Az írásmű bizonyítja, hogy a vizsgázó megértette a feladatot, a problémáról képes hiteles, tárgyyszerű, ugyanakkor személyes véleményt alkotni.- A vizsgázó által kifejtett tartalmi elemek és állítások életszerűek, problémaérzékenyek, érvekkel alátámasztottak és meggyőzőek.- A szöveg koherens, nem jellemzőek az egymásnak ellentmondó állítások, gondolatok, javaslatok.- A szövegben nincsenek tárgyi tévedések.	
Szerkezet	3–0 pont
<ul style="list-style-type: none">- A szöveg megfelel a kijelölt szövegtípus, szövegműfaj követelményeinek.- Szerkezeti egységei világosan azonosíthatóak.- A szöveg gondolatmenete logikus és arányos felépítésű, kerüli az önisméltést, és nem tartalmaz logikai hiányt.- A szöveg bekezdésekre oszlik.- A szöveg megfelelően alkalmazza a jelentésbeli és a grammatikai kohézió eszközeit.- A szöveg megfelelő terjedelmű (120-200 szó között).	
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	3–0 pont
<ul style="list-style-type: none">- A vizsgázó a szövegtípusnak, szövegműfajnak és a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi regisztert használ.- A beszédhelyzethez, témához illő találó, pontos szókinccs és kifejezések jellemzik a szöveget.- A szöveg változatos szerkezeti felépítésű és modalitású mondatokat használ.- A szöveg nyelvhelyességi szempontból kifogástalan.	

Feladatspecifikus értékelési szempontok

Érvelés

Az okostelefonok és a számítástechnikai eszközök elterjedésének egyik következményeként emberi kapcsolatainkat elektronikus eszközök segítségével is ápolhatjuk. Egy 2012-ben készült felmérés szerint a 31 év alatti fiatalok negyede nyilatkozta azt, hogy emberi kapcsolatait személyes beszélgetés helyett inkább telefon vagy számítógép segítségével gondozza, míg a 32 és 45 év közötti korosztálynak csupán 19 százaléka állította ugyanezt.

Ön szerint elmélyíti vagy inkább felszínesebbé teszi emberi kapcsolatainkat az, ha a személyes találkozás mellett/helyett egyre inkább elektronikus eszközökkel kommunikálunk? Kifejtésében utaljon személyes tapasztalataira és a bevezető szöveg állításaira is! Világosan azonosítható álláspontot megfogalmazó érvelő szövege 3-5, egymástól jól elkülöníthető érvet tartalmazzon!

Lehetséges tartalmi elemek– érvek, állítások, gondolatok:

A maximális 4 pont akkor adható meg, ha az általános értékelési szempontok mellett az alábbi feltételek is teljesülnek:

- Legalább három, maximum öt világosan kifejtett, egymástól lényegében elkülönülő érvet fogalmaz meg a fölvetett kérdéssel kapcsolatban.
- A vizsgázó érdemben utal személyes tapasztalataira és a bevezető szöveg állításaira is.
- A vizsgázó álláspontja megfelelően alátámasztott, egyértelműen azonosítható. (Megfogalmazható a két vélemény közötti köztes álláspont is.)

Amennyiben az a)-b)-c) kritérium valamelyike nem teljesül, kritériumonként 1-1 pont, összesen 3 pont levonható a Tartalmi minőségre az általános értékelési szempontok alapján megítélhető pontszámból.

Lehetséges érvek:

Az elektronikus kommunikáció mélyíti az emberi kapcsolatokat

- gyakoribb kapcsolattartást tesz lehetővé
- új embereket ismerhetünk meg
- távoli barátainkkal is tarthatjuk a kapcsolatot
- napjában többször is kommunikálhatunk velük
- azonnal értesülünk a fontos eseményekről
- a személyes találkozásra gyakran nem érünk rá, vagy sok idő múltán tudunk találkozni.

Az elektronikus kommunikáció felszínessé teszi kapcsolatainkat:

- nem mutatjuk meg valódi érzelmeinket;
- a közösségi médiában túlságosan pozitív a hangvétel, ezért gyakran hamis képet alakítunk ki magunkról ezeken a felületeken;
- túl sok ismerőssel, baráttal nem lehet elmélyülten kommunikálni;
- üzeneteink egy része nyilvános, ami nem erősíti a hitelességüket;
- az internet nem tud olyan személyes lenni, mint egy valódi találkozás.

További átgondolt és logikusan megindokolt érvek is elfogadhatók.

A szerkezet és a nyelvi igényesség terén az általános értékelési szempontok irányadók.

Gyakorlati szövegalkotás

Önnek iskolájában matematika tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie. Az iskola augusztus 28., reggel 9 órát tűzte ki a vizsga kezdetéül, ám önnek egyéb halaszthatatlan elfoglaltság miatt ez az időpont nem megfelelő. A következő napon azonban ugyanebben az időpontban már meg tudna jelenni a vizsga helyszínén, ezért kérvénnyel fordul az iskola igazgatójához.

Írjon az iskola igazgatójának címzett kérvényt, amelyben az időpont megváltoztatását kéri! Levelében adja elő kérését, és fűzzön hozzá a helyzethez logikusan illeszkedő indoklást is! A szituáció leírását legalább három további, a feladat tárgyához kapcsolódó elemmel, személyes tapasztalattal gazdagítsa! Ügyeljen a hivatalos stílus formai és nyelvi követelményeire!

A levélben az alábbi neveket használja:

Az iskola neve és címe: Rigóvári Gimnázium, 9991 Rigóvár, Kossuth Lajos tér 1.

Az igazgató neve: dr. Kovács László

Lehetséges tartalmi elemek– érvek, állítások, gondolatok:

A maximális 4 pont akkor adható meg, ha az általános értékelési szempontok mellett az alábbi feltételek is teljesülnek:

a) A szöveg egyértelműen, valamennyi szükséges információt pontosan felsorakoztatva (*pontos dátumok, a vizsga tárgya stb.*) tartalmazza a kérvény lényegét alkotó kérelmet.

b) A szöveg életszerű, meggyőző és a helyzethez jól kapcsolódó, megfelelően bemutatott indoklást tartalmaz *(például gépjárművezetésből vizsgázik a tanuló aznap reggel vagy családi kötelezettségének tesz eleget).*

c) A szöveg legalább három különböző, a feladat tárgyához illeszkedő elemmel, személyes tapasztalattal gazdagítja a kiírt feladatot *(kifejti az osztályozóvizsgálathoz vezető körülményeket; részletesen bemutatja az időpontra történő megjelenését gátló tényezőket; kiemeli és megindokolja az osztályozóvizsga jelentőségét, annak fontosságát; hivatkozik korábbi eredményekre, körülményekre, amelyek indokolják a mostani kedvezményt stb.).*

Amennyiben az a)-b)-c) kritérium valamelyike nem teljesül, kritériumonként 1-1 pont, összesen 3 pont levonható a Tartalmi minőségre az általános értékelési szempontok alapján megítélhető pontszámból.

Szerkezeti, műfaji elemek:

A maximális teljesítmény eléréséhez az alábbi elemeknek kell jelen lenniük a kérvény műfaja, formája szerint:

címzés (fejlécen), feladó (fejlécen), tárgy (fejlécen), formális megszólítás, tagolt szöveg, dátum (elején vagy végén), elköszönő formula, aláírás

Amennyiben 2-3 elem hiányzik a felsoroltak közül, 1 pont levonandó a Szerkezet szempontja az általános kritériumok alapján megítélhető pontszámból.

Amennyiben 4-6 elem hiányzik a felsoroltak közül, 2 pont levonandó a Szerkezet szempontja az általános kritériumok alapján megítélhető pontszámból.

Amennyiben 7-8 elem hiányzik a felsoroltak közül, nem adható pont a Szerkezet szempontja, mivel ebben az esetben a szöveg nem tekinthető kérvénynek.

A nyelvi igényesség terén az általános értékelési szempontok irányadók.

További három **Érvelés** mintafeladat és feladatspecifikus értékelési szempontok

Érvelés

Napjainkban megfigyelhető jelenség, hogy a tegező formák használata gyakoribbá válik, míg a magázódást egyre ritkábban használjuk. Egy évszázaddal ezelőtt még a fiatalok között sem volt ritka a magázódás, ma pedig már az internet és a kereskedelmi televíziók adta nyilvánosságban is inkább tegeződnek. Más nyelvekben, például az angolban nincs nyelvi forma a magázódás és a tegeződés megkülönböztetésére, a franciák viszont sokkal gyakrabban magázódnak, mint a magyarok.

A tegező formák előretörése a hétköznapi nyelvhasználatban Ön szerint megkönnyíti vagy túlságosan leegyszerűsíti a mindennapi kommunikációt? Világosan megfogalmazott álláspontjában utaljon a fenti szöveg megállapításai közül legalább kettőre, valamint térjen ki arra, hogyan befolyásolja az emberek közti kapcsolatot a magázódás visszaszorulása! 120-200 szavas megoldása 3-5, megfelelően alátámasztott érvet tartalmazzon!

Lehetséges érvek, állítások, gondolatok:

- a vizsgázó jól azonosíthatóan állást foglal arról, életszerű / érdekes / (neki) nem tetsző / a nyelvhasználók véleményét megosztó stb. folyamatnak tartja-e a tegeződés elterjedését és a magázódás visszaszorulását (a vizsgázó álláspontja lehet köztes vélemény is);
- kitér e tömeges nyelvhasználati jelenség lehetséges okai közül legalább egyre;
- utal a felsejtető szöveg információi közül kettőre:
 - az idegen nyelvi példákra,
 - és/vagy a nyelvhasználat időbeli változására,
 - és/vagy a média hatására;
- hivatkozik arra is, hogyan befolyásolja az emberi kapcsolatokat / a nemzedékek közti kapcsolatokat a tegeződés térhódítása / a magázódás visszaszorulása
- legalább 3-5, tételt és bizonyítékot is tartalmazó, a fölvetett probléma szempontjából releváns és lényegileg különböző érvet sorakoztat föl állításai mellett;
- kifejtett érvelő gondolatmenete tartalmaz megfelelő bevezetést és lezárást; világosan megfogalmazott tételbekezdést;
- a szöveg gondolati egységei egybeesnek a tartalmi egységekkel.

Érvelés

A 2013–2014-es adatok alapján csökkent a magyar filmek látogatottsága. Az adott időszakban készült 11 alkotás közül csak kettő lépte túl a százezres mozis nézettségi határt, 3 filmre még tízezren sem váltottak jegyet. (Forrás: a Magyar Nemzeti Filmalap adatai)

Milyen okokkal magyarázható ez a jelenség? Állásfoglalását 120-200 szóban 3-5 érv kifejtésével fogalmazza meg!

Lehetséges érvek, állítások, gondolatok:

- a vizsgázó jól azonosíthatóan állást foglal arról, életszerű / érdekes / (neki) nem tetsző / a moziba járók véleményét megosztó stb. folyamatnak tartja-e a magyar filmek látogatottságának alakulását (a vizsgázó álláspontja lehet köztes vélemény is);
- a vizsgázó legalább 3-5, tételt és bizonyítékot is tartalmazó, a fölvetett probléma szempontjából releváns és lényegileg különböző érvet gyűjt össze és fejt ki;
- kitér a (kulturális) jelenség lehetséges okai közül legalább kettőre:
 - megváltoztak a nézői szokások,
 - a moziba járás mint társas tevékenység és a filmnézés mint befogadói folyamat már nem tartoznak szorosan össze,
 - a kis költségvetésű / alternatív / alkotói filmeket már nem elsősorban a mozikban nézik meg,
 - a moziplázák kínálata a látványos, akciódús, a legújabb technikai vívmányokat felhasználó alkotások; ezekkel a magyar film sem anyagiakban, sem nézettségben nem versenyezhet,
 - a mozis forgalmazás jórészt monopolhelyzetben van Magyarországon, a kezdeti csekély érdeklődés a filmnek a programról való levételét jelenti;
- a vizsgázó másként is megközelít(het)i a problémát (pl. a mozis nézettségi mutatók nem adnak egyértelmű fogódzót egy film sikerességéről);
- a fent hivatkozott adatok viszont arra figyelmeztetnek, hogy a magyar alkotók és a magyar nézők nem vagy csak kevésbé találak egymásra;
- a különféle nézettségi mutatók nem jelentenek ugyan értékskálát is egyben, de jelzik a nézői elvárás és az alkotói szándék közti különbséget;
- az érvelés utalhat a filmfogyasztás változására:
 - a filmek legális/illegális letölthetősége nemcsak a mozikból szorít ki bizonyos filmtípusokat, hanem a DVD-piacot is megszűnéssel fenyegeti,
 - a világhálón való filmnézés legalább olyan fontos mutató, mint a mozis nézettség;
- említheti, hogy a magyar film – az anyagi lehetőségek, a nyelv és a piac behatároltsága miatt – sosem lesz/lehet piaciorientált;
- javaslatként megfogalmazhatja, hogy a sikerre a magyar film esetében sincs recept, de bizonyos tényezők (pl. a forgatókönyv kimunkáltsága, sajátos magyar problémák vagy általános emberi viszonyok hazai környezetben való ábrázolása) elősegíthetik a nézettség növekedését;
- kifejtett érvelő gondolatmenete tartalmaz megfelelő bevezetést és lezárást; világosan megfogalmazott tételbekezdést;
- a szöveg gondolati egységei egybeesnek a tartalmi egységekkel.

Érvelés

Az elmúlt tíz évben Magyarországon jelentősen megnövekedett azok száma, akik kerékpárt használnak a mindennapi városi közlekedésben is. Korábban a biciklit főként szabadidős tevékenységek alkalmával vették elő, napjainkban viszont egyre többen járnak munkába, iskolába ezzel a közlekedési eszközzel. Sokan támogatják ezt a folyamatot, mások viszont főlhívják a figyelmet a bicikli széles körű elterjedésével kapcsolatos nehézségekre is.

Ön hogyan értékeli a kerékpározás gyorsuló terjedését Magyarországon? Érvelésében tegye mérlegre azt, milyen egyéni és társadalmi előnye, haszna van a kerékpározásnak, és milyen nehézségek merülhetnek fel terjedése kapcsán! Világosan azonosítható álláspontot megfogalmazó 120-200 szavas érvelése 3-5, megfelelően alátámasztott és lényegileg különböző érvet tartalmazzon!

Lehetséges érvek, állítások, gondolatok:

- a vizsgázó világos álláspontot fogalmaz meg a kerékpározás elterjedésével kapcsolatban, álláspontja lehet köztes vélemény is (pl. hasznos, előnyös folyamat, de sok veszéllyel is jár);
- a vizsgázó legalább 3-5, tételt és bizonyítékot is tartalmazó, a fölvetett probléma szempontjából releváns és lényegileg különböző érvet gyűjt össze és fejt ki;
- érvelésében éppúgy megjelennek a kerékpározás melletti, az egyéni és a társadalmi előnyöket taglaló érvek
 - pl. olcsó, nem szennyezi a környezetet, jót tesz az egészségnek, közösségteremtő, a személyes erőfeszítésre épít,az egyéni és társadalmi szinten megjelenő lehetséges nehézségek, problémák
 - pl. előfordulnak a gyalogosok, autósok és kerékpárosok közötti konfliktusok; országosan és helyben, az egyes településeken is új kerékpárutakat kell építeni; bővíteni kell a kerékpárvasúti árban, a felhasználók szerint stb., veszélyes lehet a forgalomban tekerni;
- a vizsgázó az előnyöket és hasznot, illetve a nehézségeket/problémákat taglaló érveléséből következő arányos mérleget von;
- kifejtett érvelő gondolatmenete tartalmaz megfelelő bevezetést és lezárást; világosan megfogalmazott tételbekezdést;
- a szöveg gondolati egységei egybeesnek a tartalmi egységekkel.

További három **Gyakorlati szövegalkotás** mintafeladat és feladatspecifikus értékelési szempontok

Gyakorlati szövegalkotás

Ön egy élelmiszerboltban 12 doboz joghurtot vásárolt. Amikor hazaért, észrevette, hogy a joghurtok szavatossága már lejárt. Visszament a boltba, hogy fogyasztható termékre vagy pénzre cserélje vissza a vélhetően már romlott árut, ám az ügyfélszolgálaton elutasították kérését. Indoklásként azt hozták föl, hogy Ön nem tudja bizonyítani, hogy a terméket ebben az üzletben vásárolta.

Írjon panaszos levelet az élelmiszer-áruház vezetőjének! Levelében tájékoztassa a vezetőt az önnel történt eseményről és annak megítéléséről! Fogalmazzon meg konkrét megoldási javaslatot is! Az esemény leírását további részletekkel gazdagíthatja. 120-200 szavas panaszlevele megfogalmazásakor ügyeljen a hivatalos levél formai kellékeire!

A kidolgozás során a következő címet használja:

Rigóvár Élelmiszer-áruház
3333 Rigóvár
Forrás utca 5.

Lehetséges érvek, állítások, gondolatok:

A panaszlevélben az Érvek, állítások, gondolatok részpontszám maximális eléréséhez elvárt az alábbi tartalmi összetevők kifejtése:

- a levélíró ért méltánytalanság életszerű, tárgyilagos leírása
- utalás a vásárlói bizalomra, illetve a lehetséges bizalomvesztésre
- az eseteleírásból következő logikus és elképzelhető problémamegoldási javaslat meggyőző leírása
- a méltánytalanságot alátámasztó érvek leírása, a lehetséges ellenérvek rövid cáfolata
- törekvés kifejezése érvek és állítások formájában a vásárlónak okozott kár tárgyszerű felismertetésére, az együttműködő problémamegoldásra

A vizsgázó kiegészítheti a felvezető szöveg leírását, ám az Érvek, állítások, gondolatok szempont esetében nem adható maximális pontszám, ha megváltoztatja a kiinduló helyzetet, vagy annak ellentmondó, azzal össze nem egyeztethető állítást fogalmaz meg.

A vizsgázó által írt panaszlevél Szerkezet szempontjából elvárható sajátosságai:

- címzett (fejlécben)
- feladó (fejlécben)
- tárgy (fejlécben)
- formális megszólítás
- dátum és hely (ez lehet a levél végén vagy a fejlécben)
- elköszönő formula; aláírás

Ha a fősorolt elemek több mint fele hiányzik, a szerkezetre nem adható pont; a hiányzó szerkezeti elemekért pedig arányosan kell levonni (1 hiányzó elem: 1 pont levonás, 3 hiányzó elem: 2 pont levonás).

Gyakorlati szövegalkotás

Tapasztalatból tudjuk, hogy a diákok eredményessége nagymértékben függ attól, hogy az aktuális diákmunkát élvezzék, jó társaságban legyenek és pénzt is keressenek vele. Mi azért dolgozunk, hogy olyan munkát találjunk számotokra, amellyel a tapasztalatszerzést, a szórakozást és a pénzkeresést összeköthetitek. Kinek van kedve nyáron diákmunkát vállalni vagy egyáltalán dolgozni? De tegyük fel máshogyan a kérdést! Lenne kedved a strandon tölteni a nyarat, napozni és közben felügyelni az úszómedencét? <http://www.diakunio.hu>

A fenti felhívás hatására nyáron diákmunkát szeretne végezni egy strandon, egy hónapig, kabinos munkakörben. Írjon 120-200 szavas motivációs levelet, amelyben a munkára jelentkezik! Jelentkezésében fejtse ki 6-8 mondatban, milyen munkával kapcsolatos tapasztalatai, készségei, képességei vannak, miért lenne alkalmas a munkakör betöltésére!

A kidolgozás során a következő címet használja:
Rigóvári Vízművek Munkaügyi Osztály
3333 Rigóvár
Forrás utca 1.

Lehetséges érvek, állítások, gondolatok:

A motivációs levélben az Érvek, állítások, gondolatok részpontszám maximális eléréséhez elvárt a műfajnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelő két tartalmi összetevő kifejtése:

- megfelelő nyelvi regiszterben írt szabatos megfogalmazású jelentkezés egy adott munkakörre
- a jelentkezés indoklása a munkával kapcsolatos tapasztalatok, készségek, képességek, személyes motivációk életszerű, tárgyszerű, szabatos, adott terjedelmű kifejtése által (a barátságos, készséges, udvarias magatartás és a gyorsaság a munkavégzésben a leginkább preferálható készségek és képességek)

A vizsgázó kiegészítheti a felvezető szöveg leírását, ám az Érvek, állítások, gondolatok szempont esetében nem adható maximális pontszám, ha megváltoztatja a kiinduló helyzetet, vagy annak ellentmondó, azzal össze nem egyeztethető állítást fogalmaz meg.

A vizsgázó által írt motivációs levél Szerkezet szempontjából elvárható sajátosságai:

- címzett (fejlécben)
- feladó (fejlécben)
- tárgy (fejlécben)
- formális megszólítás
- dátum és hely (ez lehet a levél végén vagy a fejlécben)
- elköszönő formula; aláírás

Ha a fősorolt elemek több mint fele hiányzik, a szerkezetre nem adható pont; a hiányzó szerkezeti elemekért pedig arányosan kell levonni (1 hiányzó elem: 1 pont levonás, 3 hiányzó elem: 2 pont levonás).

Gyakorlati szövegalkotás

Az Ön osztálya gyűjtötte idén a legtöbb papírt az iskolai papírgyűjtésen. A verseny jutalma, hogy Ön és osztálytársai egy tanítási napot az osztály által kiválasztott iskolán kívüli programon tölthetnek el. Az eseményen az iskolai házirend értelmében részt kell vennie az osztályfőnöknek és egy kísérő tanárnak is, valamint be kell tartani az iskolai viselkedés szabályait. Az osztály tanulói egy osztályfőnöki órán döntenek el, milyen programot kívánnak szervezni. Osztályfőnöke Önt kérte fel a vitaindító megtartására.

Készítse el a vitaindítót! Utaljon az előzményekre, ismertesse a megoldandó problémát, és vessen fel megoldási lehetőségeket! Ügyeljen arra, hogy 120-200 szavas vitaindítójában életszerű és az iskolai élet keretei között megvalósítható lehetőségeket vessen föl! Figyeljen oda arra is, hogy szövegét élőszóban kell előadnia osztálytársainak! A kiinduló helyzetet további részletekkel gazdagíthatja.

Lehetséges érvek, állítások, gondolatok:

A vitaindítóban az Érvek, állítások, gondolatok részpontszám maximális eléréséhez az alábbi tartalmi elemek jelenléte szükséges:

- utalás arra, hogy az osztály a papírgyűjtésen nyerte el a szabad felhasználású napot
- a vita céljának világos megfogalmazása: annak eldöntése, mivel töltsék el ezt a szabad felhasználású napot
- a kifejtésben legalább két különböző programlehetőség felvetése, azok előnyeinek, esetleges hátrányainak kifejtésével
- az iskolai élet szabályainak való megfelelés hangsúlyozása
 - pl. kirándulás a hegyekben, múzeumlátogatás, másik város meglátogatása

További lehetséges elemek:

- a vitaindító utalhat a létező (és már ismert, megtapasztalt) eltérő igényekre;
- kitérhet a várható szervezési feladatra és azok felelőseire;
- a szöveg kitérhet a nyert jutalom előnyeire (pl. „mi-tudat”, identitásnövelés, élmény- és tapasztalatszerzés).

A vizsgázó kiegészítheti a felvezető szöveg leírását, ám az Érvek, állítások, gondolatok szempont esetében nem adható maximális pontszám, ha megváltoztatja a kiinduló helyzetet, vagy annak ellentmondó, azzal össze nem egyeztethető állítást fogalmaz meg.

A vizsgázó által írt vitaindító Szerkezet szempontjából elvárható sajátosságai:

- tartalmaz megszólítást a szöveg elején;
- a megnyilatkozó a mondandója befejeztével elköszön, lezárja a szöveget (pl. megköszöni a figyelmet);
- a szöveg jól követhető hallás után is, világosan, jó ritmusban fejti ki érveit;
- menet közben is kapcsolatot tart a hallgatósággal;
- a beszéd szerkezetében egyértelműen elkülönülnek a vitaindító szerkezeti elemei: előzmények, alaphelyzet, lehetséges megoldások felsorakoztatása (nem feltétlenül ebben a sorrendben).

Amennyiben a szövegben nem utal semmilyen jel arra, hogy alapvetően szóbeli megnyilvánulásról van szó egy retorikai helyzetben (hiányzik a megszólítás, elköszönés stb.), a szerkezetre nem adható 1 pontnál több.